

Vergaderjaar 2008–2009

28 286

Dierenwelzijn

Nr. 301

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 juni 2009

In diverse media zijn berichten verschenen over het aanbieden van levende varkens voor destructie. Op verzoek van de vaste commissie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) ga ik hier nader op in. Daarnaast geef ik mijn reactie op het bericht van de Stichting Varkens in Nood (ViN), waarin de massale sterfte in de varkenshouderij in Nederland aan de orde wordt gesteld.

De berichten over het aantreffen van een levende big tussen kadavers hebben indruk gemaakt. Dit is mens- en dierenwaardig en mag absoluut niet gebeuren.

Bij de AID zijn de afgelopen jaren aanvullend drie vergelijkbare meldingen binnengekomen, die betrekking hadden op andere diersoorten. De AID is hiertegen handhavend opgetreden. Naar aanleiding van de berichtgeving dat het aanbieden van nog levende dieren aan de destructie volgens een anonieme bron vaker voorkomt, is contact opgenomen met Rendac. De anonieme bron is (nog) niet bij het bedrijf bekend. Het bedrijf heeft mij bevestigd dat dergelijke situaties zeer incidenteel zouden kunnen voorkomen. Hierover is geen exacte informatie beschikbaar. Omdat elk geval er één te veel is, heb ik met Rendac afgesproken extra alert te zijn op mogelijke zaken die niet door de beugel kunnen en mij daarvan op de hoogte te stellen. In de loop van dit jaar zal ik op basis van de door Rendac verstrekte informatie bepalen of aanvullende afspraken nodig zijn.

Daarnaast doe ik een appèl op alle varkenshouders en de hele sector om met maximale zorgvuldigheid met hun dieren om te gaan en er alles aan te doen om deze ongewenste situaties te voorkomen.

De berichten van ViN in de media over de biggen- en varkenssterfte hebben tot reactie geleid in de samenleving en in de varkenssector zelf. De grote getallen hebben hun effect, maar in de berichtgeving van ViN ontbrak de nuancering. Het beeld dat ViN oproept dat varkenshouders lak hebben aan en gevoelloos zijn voor zieke en dode dieren, werp ik verre

van mij. Varkenshouders houden varkens met passie en verzorgen hun dieren zo goed mogelijk. Geen enkele varkenshouder vindt het fijn als dieren op zijn/haar bedrijf sterven.

ViN gaat er geheel aan voorbij dat het fokken en het houden van biggen, vleesvarkens en zeugen natuurlijke en biologische processen zijn, waarbij ziekte en sterfte optreedt. Ook in de vrije natuur treedt dit selectieproces op en zelfs in versterkte mate omdat de dieren niet onder gecontroleerde omstandigheden opgroeien.

In deze brief zal ik nader ingaan op de biggensterfte. Het door ViN gemelde aantal doodgeboren en gestorven biggen per jaar roept een massaal beeld op. Meer in perspectief gezien is het beeld genuanceerder in relatie tot het aantal varkens in Nederland. Uitgaande van circa één miljoen fokzeugen, die ruim twee keer per jaar een toom werpen, betekent een sterfte van vijf miljoen biggen dat per toom gemiddeld één big doodgeboren wordt en één à twee biggen tijdens de opfokfase sterft.

Op basis van gegevens van Agrovision (zie tabel) blijkt dat de afgelopen jaren het aantal levend geboren biggen per worp is toegenomen van 11 naar 13. Het sterftepercentage (ten opzichte van het aantal levend geboren biggen) is sinds 1995 gestegen van 11,9% naar 12,9%. Het gaat om gemiddelde cijfers. Er zijn bedrijven die beter en die slechter presteren. De conclusie is dat gemiddeld genomen een toename van het aantal geboren biggen per worp de afgelopen periode gepaard is gegaan met een stijging van het sterftepercentage.

Jaar	1995	2000	2005	2006	2007	2008
Aantal geboren biggen/worp	11,6	12,1	13,0	13,3	13,6	14,0
Doodgeboren per worp	0,7	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Levend geboren per worp	10,9	11,2	12,0	12,3	12,6	13,0
Sterfte tot spenen (%)	11,9	11,6	12,3	12,7	12,8	12,9
Gespeend per worp	9,6	10,0	10,5	10,7	11,0	11,3

De biggensterfte in de biologische varkenshouderij is circa 20%. Het aantal geboren biggen per worp is vergelijkbaar met de gangbare varkenshouderij.

De grotere biggensterfte is voor een deel te verklaren door een groter risico op doodliggen van biggen door de zeug. Daarnaast spelen dezelfde factoren als in de gangbare varkenshouderij een rol bij de omvang van de biggensterfte. Hier tegenover staan welzijnsvoordelen voor de zeugen en de biggen.

In vergelijking tot een aantal andere lidstaten lag in 2007 in Nederland de biggensterfte tot het spenen van de biggen 1 à 2% lager (zie onderstaande tabel, bron: Interpig, LEI). Ierland had een lager uitvalcijfer.

Land	Levend geboren biggen	Sterfte tot spenen (%)
Denemarken	13,8	14,3%
Frankrijk	12,8	14,0%
Duitsland	11,5	14,6%
Ierland	11,5	9,9%
Nederland	12,6	12,8%

Naast het verder verbeteren van het management van de varkenshouders, de voeding en de stalrichting zijn fokkerijmaatregelen aangrijpingspunt voor het verlagen van de sterfecijfers. Ter vermindering van de biggensterfte in zowel de gangbare als de biologische varkenshouderij, wordt sinds een aantal jaren in het fokkerijprogramma meer nadruk gelegd op het verbeteren van de moedereigenschappen van de zeug en op het

verbeteren van de vitaliteit van de biggen. Daarnaast is het uitgangspunt dat de zeugenhouderij in balans moet zijn en dat alle biggen door de zeug gezond moeten kunnen worden grootgebracht. Methoden als moederloze opfok of het extra vroeg spenen van een deel van de biggen worden in dit fokkerijbeleid niet als duurzaam aangemerkt.

Op basis van bovenstaande kom ik tot de volgende afweging en beleid-sinzet.

Sterfte en uitval van varkens (en andere dieren) is inherent aan natuurlijke en biologische processen en kan nooit helemaal worden voorkomen. De huidige sterftcijfers in de varkenshouderij betreffen grote aantallen dieren en zijn hoog. Het verminderen van de sterfte in de varkenshouderij is en blijft belangrijk. Een complex van factoren heeft invloed op de sterfte van varkens. De betrokken partijen in de varkenshouderij hebben oog voor deze problematiek en zijn zich ervan bewust dat verbeteringen nodig en mogelijk zijn. Niet alleen uit zorg voor de dieren en het arbeidsplezier van de varkenshouder maar ook vanwege de economische gevolgen. Het terugbrengen van de sterftcijfers vergt een integrale aanpak op verschillende deel terreinen die ingrijpen op het totale productiesysteem: fokkerij, management, voeding, medicatie, huisvesting en klimaatregulering. Dit is nadrukkelijk de verantwoordelijkheid van de sector. De varkenssector heeft de handschoen opgepakt maar dit heeft nog niet tot zichtbare verbeteringen geleid. Er ligt voor de komende jaren een belangrijke opgave voor de sector om te werken aan een vermindering van het sterftepercentage. Ik zal de sector hier op blijven aanspreken.

Ten aanzien van de stijgende biggenproductie per zeug roep ik de varkenssector op het initiatief te nemen hierover de discussie aan te gaan met ketenpartijen, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en mijn ministerie, mede in het kader van de Uitvoeringsagenda duurzame veehouderij.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg